

СПИСАНИЕ НА ТРУДОВИ НА ДНУ BULLETIN OF PAPERS ASA

ТОМ 24-25 ГОДИШТЕ
2008-2009
ПРИЛЕП
PRILEP

СП. ТР ДНУ - ПРИЛЕП, 24-25
BUL.PAP.ASA - PRILEP, 24-25

Стр.1 - 320, Прилеп, 2008-2009
Page 1 - 320, Prilep, 2008-2009

СПИСАНИЕ НА ТРУДОВИ НА ДНУ - ПРИЛЕП
BULLETIN OF PAPERS ASA - PRILEP

ДРУШТВО ЗА НАУКА И УМЕТНОСТ - ПРИЛЕП
ASSOCIATION OF SCIENCE AND ART - PRILEP

Излегува: еднаш годишно

Главен и одговорен уредник
Editor in chief
проф. д-р. Љубен Попоски

Редакциски одбор
Editorial board
проф. д-р. Љубен Попоски
д-р.Гордана Мицеска
д-р.Владимир Караџоски
Орде Сливјаноски,проф.
Билјана Трчкоска, проф.

Коректура
Proffreader

Превод на резимеата на англиски јазик
Translated into English
од авторите
Превод на резимеата на француски јазик
Translated into French
Билјана Трчкоска, проф

Компјутерска обработка и графичка подготовка

За издавачот
проф. д-р. Љубен Попоски

Списание на трудови на ДНУ-Прилеп, бр.24/25, стр.1- ,2008/2009

Печати: "Растер-Ком" - Прилеп

Тираж: 300 примероци

Адреса на Редакцијата на Списаниего:
ДНУ - 7 500 ПРИЛЕП Ѓорче Петров бб, п.фах.172

СПИСАНИЕ НА ТРУДОВИ 2011

ДРУШТВО ЗА НАУКА И УМЕТНОСТ - ПРИЛЕП

СОДРЖИНА

ПРЕДГОВОР	9
д-р. Роза Ковилоска	11
Конгенитални кардиопатии - приказ на случај со CAV	
д-р. Роза Ковилоска	15
Хипотиреозата и нејзиното рано откривање	
д-р. Лилјана Христоска	19
Недоносени и новороденчиња мали за гестациската возраст	
проф. д-р. Душко Боцески	23
Можности за неконвенционално производство на тутун	
м-р. Жарко Вуковиќ	37
Компаративни испитувања на производните својства кај некои сорти и линии тутун од типот прилеп во прилепскиот произведен реон	
д-р. Мирослав Димитриески	45
Производни карактеристики на перспективната сорта Прилеп 65/94 и сортата Прилеп 156/1 во примарното производство на прилепскиот произведен реон	
проф. д-р. Ана Корубин - Алексоска, доц. д-р. Илија Ристески	53
Истражувања на гените и нивното дејство во наследувањето на својствата кај тутунот	

м-р. Каролина Кочоска	65
Производни и квалитетни карактеристики на признати ориенталски сорти тутун	
д-р. Гордана Мицеска	75
Продукција на хаплоиди <i>in vitro</i>	
проф. д-р.Љубен Попоски, дипл.ек. Стојан Петкоски	85
Сорта тутун „Прилеп“ забранета за производство - предизвикувач на голема штета	
доц. д-р. Илија Ристески, проф.д-р. Ана Корубин -Алексоска, м-р. Каролина Кочоска	95
Влијание на сортата и начинот на берба и сушење врз некои производно - квалитативни својства на тутунот од типот Берлеј	
д-р. Гордана Витанова, Татјана Спасеска, дипл.ек	107
Систем Just-in-time - „точно навреме“	
проф. д-р. Мирослав Гвероски, м-р. Анета Ристеска	113
Бизнис ангели - екстерна форма за финансирање на претприемачките бизниси	
проф. д-р. Маргарита Јанеска, проф. д-р. Коста Сотироски, асс. м-р. Марјан Ангелески	119
Примена на актуарската математика во управувањето со ризикот кај животно осигурување	
дипл. ек. Јанушески Гоце	127
Потреба од економска пропаганда и средства за масовна комуникација во служба на продажбата	
дипл. ек. Јанушески Гоце	137
Мокта на менаџерот	
м-р. Душко Јошески - Битола	147
Бихејвиористичката економија и нејзиниот придонес кон објаснувањето на компензационите шеми за задржување на критичните работници	

м-р. Трајанка Макревска	157
Пропагање, пресврт и смалување на организациите	
М-р. Трајанка Макревска	167
Регионализацијата на светското стопанство	
м-р. Александра Петровска	177
Предвидување и планирање на потрошувачката на детергенти и сапуни во Р.М. со примена на мултивариационата анализа	
Кирил Постолов	185
Управување со со организациските промени - фактор за унапредување на конкурентноста на македонското стопанство	
Татјана Спасеска, дипл.ек Д-р. Гордана Витанова	199
Системот на активности во функција на поефикасно деловно одлучување	
м-р. Младен Караџоски	207
Уставната рамка на односите Претседател на РМ - Влада на РМ - пречка или можност за кохабитација	
м-р. Младен Караџоски и Д-р. Владимир Караџоски	213
Политиката и заштитата на животната средина во Европската унија и активностите на РМ во оваа област	
доц. д-р. Марјан Котески	225
Социолошки детерминанти на сериските убиства во Р.М. и методика на нивното откривање	
м-р. Борка Тушевска	233
Понуда на неопределени лица - општа понуда	
м-р. Борка Тушевска	241
Правната способност на друштвото по остварувањето на стечајната способност	

м-р. Каролина Кочоска	65
Производни и квалитетни карактеристики	
проф. д-р. Илија Башески	249
Време	
м-р. Гордана Мицеска	75
проф. д-р. Цане Котески	253
Населби во Мариово и Раечка котлина и нивно тематско картографско претставување	
лек. Стојан Петкоски	85
проф. д-р. Цане Котески	265
Шумски површини во Мариово и Раечка котлина и нивно тематско картографско претставување	
м-р. Каролина Кочоска	279
Александар Ивановски Глоговичанец	279
Еден поглед кон содржинските предности од публикацијата „Турски документи за оружените борби во Македонија од 1903 до 1908,,	
м-р. Ели Милошеска	287
Култот на Свети Димитрија во народната традиција на Македонците	
м-р. Ели Милошеска	295
Прптопрезвитер Златко Ангелески	295
Црквата и политиката	
проф. д-р. Маргарита Милошеска	305
м-р. Наде Караџоска	305
Културен развој и културни потреби	
Анкица Стојаноска	313
Преводот versus меѓународниот адвертајзинг	
IN MEMORIAM	319
Упатство за авторите	320
ISSN 0352 - 3497	

НАСЕЛБИ ВО МАРИОВО И РАЕЧКА КОТЛИНА И НИВНО ТЕМАТСКО КАРТОГРАФСКО ПРЕТСТАВУВАЊЕ

**Проф. д-р. Цане Котески
ВОВЕД**

Во научниот проект обработени се Општинските центри, Надморската височина на населените места, Големината на селските атари по населби, Густината на населеност по населби во периодот од 1961-2002 година, Големината на селските населби според бројот на жители по групи во 2002 година, Разместеноста на институционалната инфраструктура и објекти по населби во 2003 година и Одалеченоста на селските населби од Општинските центри : Прилеп , Битола, Витолиште и Старавина

1. Општинските центри и нивната функција

Населбите преставуваат самостојни агломерации во кои живее одреден број на население на одреден простор. Самостојните населби имаат свој атар (територија)и своја стопанска и социјална самостојност .

Според големината и според функциите што ги имаат населбите се делат на градски и селски¹разликите меѓу нив се значителни и разновидни ,пред се селото од градот и обратно ,доста се разликува по физиономијата или типот ,односно имаат различно градежно и урбанистичко обликување, потоа се разликуваат по бројот на населението ,по занимањето на населението, по инфраструктурната опременост и .т.н.

Во 1996-97 година со новата територијална поделба на државата создадени се 123 општини .Во Мариово и Раечка котлина егзистираа :ОП Витолиште со центар во с.Витолиште и ОП Старавина со центар во с.Старавина ,додека Раечка котлина остана како составен дел на општина Прилеп .Денес во 2008 година во Р.М.Постојат 84 Општини од кои поранешната ОП Витолиште и Раечка котлина денес се во границите на ОП Прилеп ,додека ОП Старавина влезе во составот на ОП Новаци. Тематските карти за регионот се изработени во 2003 година.

Создавањето на новите општински центри има огромно значење за истражуваниот регион, бидејќи тие од: урбанистички ,економски и социолошки аспект многу напреднаа во изминатите седум години отколку во последните педесет години.

Општинските центри градот Прилеп, с.Витолиште и с.Старавина ги карактеризираат три обележја: популациско-демографското ,функционално и физиономско –морфолошко обележје. Во општинските центри постојат поголем број на институции како што се: болница, амбуланта, полициска станица, ветеринарна станица, пошта, училишта, продавници и трговски фирми кои се грижат и директно влијаат врз развојот на селските населби како што се: изградба на патните комуникации ,водоводи, канализација, улично осветление, ПТТ услуги ,трговски и др.

Секоја општина си има свој претседател ,општински совет и годишен буџет на општината како и други органи и служби.

Институции кои делуваат и допринесуваат во економскиот и урбанистичкиот развој на регионот, За сите населби изработени се урбанистички планови со кое се запира дивоградбата и се овозможува плански развој на селските населби во понатамошниот нивни развој .

1.1. Надморска височина на населените места

Висинскиот распоред на населбите во географскиот простор е многу важен елемент пред се за изградбата на патните комуникации ,климатските елементи како и од аспект на земјоделското земјиште кое може да се користи за стопанисување.

¹ Митко Панов (1984), Цитирана литература ,стр.154-159

За да видиме како се распоредени селските населби по надморска височина во Мариово и Раечка котлина ќе се послужи́ме со податоците од следната табела .

ТАБЕЛА бр.95 Висински распоред на населби́те во Мариово и Раечка котлина

Ред.број	500-599м.н.в	600-699м.н.в	700-799м.н.в	800-899м.н.в	900-999м.н.в
1	Гуѓаково 580	Г.Радобил 670	Брник 740	Беловодица 800	Бешиште 900
2		Дуње 690	Дрен 770	Будимирци 810	Живово 920
3		Зовиќ 680	Кокре 720	Вепрчани 800	Ивени 940
4		Кален 640	Крушевица 750	Витолиште 820	Полчиште 910
5		Манастир 690	Маково 700	Врпско 800	
6		М.Радобил 620	Ракле 700	Градешница 860	
7		Никодин 600	Чаниште 720	Груниште 800	
8		Пештани 670		Орле 830	
9		Рапеш 620		Петалино 800	
10		Смолани 650		Старавина 850	
11		Топлица 680			
12		Тројаци 670			
13		Царевич 690			

Извор на податоци :Енциклопедија, Митко Панов(1998),Енциклопедија на селата во Р.Македонија ,Скопје.

Според податоците од табелата слободно можеме да констатираме дека најголемиот број од селските населби 13 се наоѓаат на надморска висина од 600-699м.и 10населби од 800-899м. ,помал е бројот на населбите7, кои се наоѓаат на н.в. од 700-799 м.и најмал е бројот на населбите4, кои се наоѓаат на н.в. од 900-999м.

Карактеристично за истражуваниот регион е и тоа дека во периодот од 1961-2002година раселени се вкупно 5 селски населби од кои селото Петалино е раселено во 1953година,Смолани во 1981 година и од 1981-2002 година раселени се селата :Врпско,Гуѓаково и Живово.

а) Картографски аспекти

На карта бр.26 прикажана е висинската разместеност на населбите во Мариово и Раечка котлина. При изработката на картата употребени се во комбинација две методи метод на изолинии и метод на знаци. Како основни картографски изразувачки средства кај методот на изолинии се линии и скалари а помошни се боите додека кај методот на знаци најприменувани картографски изразувачки средства се: прости геометриски знаци , симболични знаци, бројчано –буквени знаци и бои. За прикажување на ваков тип на податоци по прегледен приказ имае со примена на комбинација на два методи : методот на изолинии и методот на знаци.

1.1.1.Големина на селските атари по населби во Мариово и Раечка котлина

Големината на селскиот атар има големо стопанско економско значење т.е колку е поголем селскиот атар толку ќе биде поголема и селската површина на секое домаќинство во селската населба,како и можноста за поголемо земјоделско производство и економски развој на населбите².

За да видиме колкава е големината на атарот на секоја селска населба во Мариово и Раечка котлина ќе се послужи́ме со податоците од следните табели.

² Митко Панов (1984) ,Цитирана литература стр.167-172.

ТАБЕЛА бр.96.Големината на селските аџари во Мариово и Раечка котлина

Реден број	Општина	Површина на селските аџари во (км ²)
1	Витолиште	483.3
2	Раечка котлина	211.3
3	Старавина	331.2
СЕ Вкупно:		1025.8

Извор на податоци: Републичка геодетска управа, подрачни единици во Прилеп и Битола пресметувањата се од авторот.

Исто така дадена е и анализа на големината на селските аџари по населби и општини види табела број 97 во прилози и види карта .

Според податоците од табелите слободно можеме да констатираме дека големината на сите аџари на селските населби во истражуваниот регион изнесува 1025.8км² .Големината на селските аџари во Мариово вкупно изнесува 814.5км² ,додека вкупната големината на селските аџари во Раечка котлина изнесува 211.3км².

а)Картографски аспекти

На карта бр.27 прикажана е административно територијалната поделба на Мариово и Раечка котлина по општини и селски аџари . При изработката на картата употребен е методот на квалитативно реонирање, а како основно картографско изразувачко средство користена е штрафура од различен агол.Како помошни изразувачки средства користени се гранични линии, површини, бои, нумеричко-буквени знаци, линии и геометриски знаци. Од картографскиот приказ лесно се уочуваат политичко – територијалните целини во истражуваното подрачје т.е општините и селските аџари . Според тоа за прикажување на политички територијални целини методот на квалитативно реонирање е нај соодветен и јасно ја прикажува целта на картата. Одредени модификации можат да се применат во однос на основното картографско изразувачко средство, наместо штрафура да се применат бои со цел преку боите визуелниот ефект да има посилен интензитет кај корисниците на картата.

1.1.2 Густина на населеност по населби во Мариово и Раечка котлина во периодот од 1961-2002година

Луѓето секогаш настојуваат да се населат и да живеат во подрачја каде што постојат подобри природни и општествени услови за нивната егзистенција³.

За да видиме како се движела висината на населеност во истражуваниот регион ќе се послужиме со податоците од следните табели .

ТАБЕЛА бр.98.Густина на населеност во Мариово и Раечка котлина

Реден број	Општина	Број на жители во		Гол. на сел.атар Во (км ²)	Густ.на насел.на 1км ² во	
		1961год.	2002год.		1961год.	2002год.
1	Витолиште	7305	499	483.3	15.11	1.03
2	Раечка кот	2206	204	211.3	10.44	0.97
3	Старавина	4559	325	331.2	13.76	0.98
СЕ Вкупно:		14070	1028	1025.8	13.71	1.0

Извор на податоци :РЗС Статистички годишник од пописот на населението во 1962година.Податоците за населението во 2002година користени се сурови не обработени од РЗС .Скопје ,пресметувањата се од авторот.

Исто така направена е анализа на густината на населеност по населби и општини во периодот од 1961-2002година во табела број 99 види во прилози и види карта .

³ Здравко Стојнаоски ,Ристо Малчески (1987) Цитирана литература, стр.413-414

Според податоците од табелите гледаме дека во 1961 година во Мариово и Раечка котлина вкупно живееле 14070 жители кои живееле на површина од 1025.8 км², со просечна густина од 13.71 жители на 1 км², додека во 2002 година имало 1028 жители со просечна густина од 1.0 жители на 1 км².

Слободно можеме да констатираме дека густината на населеноста зависи од повеќе фактори како што се: природната средина т.е. климата, водата, релјефот, плодното земјиште, природните богатства како и од развиеноста на стопанството, од природниот прираст на населението и од обемот и правците на миграциите.

Секогаш густината на населеноста е поголема онаму каде што постојат подобри услови за живот на луѓето како и за нивната стопанска активност.

Според податоците во табелите гледаме дека густината на населеноста во Мариово и Раечка котлина опаѓа во периодот од 1961-2002 година со закана за целосно исчезнување на населението од голем број населби. Како главни причини за намалувањето на густината на населеност се лошите услови за живот, слабата стопанска развиеност и големиот обем на економските миграции во изминатите 40 години како и негрижата на општините и државата да сторат нешто повеќе за овој регион.

Во иднина доколку државата не се зафати со големи инвестициони програми пред се инвестиции во: инфраструктурата и земјоделството за да го привлечи вниманието на помладите и средните генерации кои денес се без работа во градовите за да можат да се вратат во старите родни огништа на нивните родители и да го оживеат овој регион.

а) Картографски аспекти

На карта бр.28 прикажана е густината на населеност по населби во Мариово и Раечка котлина во периодот од 1961-2002 година. При изработката на картата е применет методот на картодијаграм, при што во секој атар е прикажана густината на населеност во 1961 и 2002 година со засебен површински дијаграм во вид на круг соодветен на густината на населението. Како картографски изразувачки средства освен површински дијаграми во вид на кругови користени се и: гранични линии, површини, нумеричко буквени знаци и геометриски знаци. Од анализата на картата се доаѓа до конкретни сознанија за промените на густината на населението во периодот од 1961-2002 година. Карактеристично е тоа што во целото истражувано подрачје густината на населеност во 1961 година е поголема додека во 2002 г.е многу мала. Според тоа примената на методот на картодијаграм со површински дијаграми во вид на круг како основно изразувачко средство најсоодветно ја прикажува густината на населеност по населби.

б) Густина на населеност по групи и број на жители на 1 км² по населби во 2002 година

За да имаме подобар преглед на густината на населеност бројот на жители на 1 км² по населби ќе ја опишеме густината на населеност по групи⁴.

Група на населби со помалу од 1 жител на 1 км² тука спаѓаат следните села: Бешиште 0.32, Вепрчани 0.44, Кален 0.79, Кокре 0.32, Манастир 0.25, Пештани 0.97, Полчиште 0.37, Беловодица 0.85, Дрен 0.51, Никодин 0.13, Топлица 0.33, Тројаци 0.76, Царевиќ 0.44, Брник 0.13, Будимирци 0.72, Груниште 0.05, Ивени 0.2 и Старавина 0.42.

Во групата од 1-5 жители на 1 км² спаѓаат следните села: Витолиште 2.70, Дуње 1.78, Крушевица 3.18, Чаниште 1.33, Г.Радобил 4.30, М.Радобил 1.21, Ракле 1.16, Градешница 1.17, Зовиќ 1.40, Маково 2.68, Орле 1.63 и Рапеш 2.11.

Во групата на раселени села се: Врпско, Гуѓаково, Живово, Смолани и Петалино.

Според претходно наведените податоци гледаме дека најголем број од населбите 18 имаат густина на населеност помала од 1 жител на 1 км², состојба која треба сите да не загрижи а пред се државните институции затоа што доколку не се превземе нешто од

⁴ Митко Панов (1984), Цитирана литература, стр 100-105.

државата за краток временски период од десетина години ќе останат празни без население голем број на населби.

Во групата на села од 1 до 5 жители на 1км² влегуваат 12 селски населби каде исто така се присутни истите проблеми како и во првата група .

Во 2002година со новиот попис регистрирани се уште три раселени населби така што нивниот број се зголеми на 5 раселени населби во регионот.

Петалино е раселено во 1953 година и Смолани во 1981 година ,види карта

Причините за намалувањето на густината на населеноста е во обемот на големината на економските миграции во изминатите 40 години,економската неразвиеност на регионот ,лошата инфраструктура како :патната ,водоводната ,немањето на електрична струја ,ПТТ услугите,здравство,образование и др.за потребите на населението .

Сите овие фактори со нивното заедничко делување допринесоја Мариово и Раечка котлина да се најдат во многу тешка демографска ситација која немилосрдно им се заканува на повеќе од 20 селски населби да исчезнат од географскиот простор

в)Картографски аспекти

На карта бр.29 прикажана е густината на населеност по атари во Мариово и Раечка котлина во 2002 година. При изработката на картата е користен методот на картограм , методот на картограм е применет за прикажување густината на населеност затоа што со него на најдобар начин може да се прикаже средниот интензитет на густината на населеност по селски атари. Како основно картографско изразувачко средство користени се бои , а како помошни користени се: гранични линии, нумеричко-буквени знаци и геометриски знаци . Овој метод правилно ја отсликува појавата и е соодветен за незино картографско прикажување.

1.1.3.Големина на селските населби според бројот на жители по групи во 2002година

Вкупниот број на населението во населбите има големо значење врз развитокот на стопанството,бидејќи луѓето се главен и незаменлив фактор во производната дејност како извор на работна сила и како потрошувач на материјални добра⁵.

За да видиме како се движела големината на селските населби според бројот на жители по групи во 2002година ќе се послужи́ме со податоците од следната табела .

ТАБЕЛА бр.100. *Големина на селските населби според бројот на жители по групи во Мариово и Раечка котлина во 2002година*

р. бр	Општина	До 10ж.	од 11-20ж	Од 21-70ж.	Од 71-100ж	Од 101-170ж	над 171ж	Раселени населби
1	Витолиште	Кокре 7 Манастир4	Вепрчани13 Кален18 Пештани18	Бешиште22 Полчиште31 Чаниште49	Дуње 78 Крушевица88		Витолиште 171	Врпско Гуѓаково Живово
2	Раечка котлина	Дрен 10 М.Радобил 10 Никодин 7 Топлица 5 Царевиќ 9	Ракле 16 Тројаци 15	Беловодица24		Г.Радобил 108		Смолани
3	Старавина	Брник 2 Груниште 1 Ивени 5	Орле 16	Будимирци-29 Зовиќ 31 Ралеш 47 Старавина25	Градепница-98 Маково71			Петалино

Извор на податоци :Податоците од пописот во 2002година се користени сурови не преработени од РЗС Скопје,пресметувањата се од авторот.

⁵ Митко Панов (1984)Цитирана литература ,стр.172-175

Според податоците од табелата гледаме дека во најмалата група на села до 10 жители во Мариово и Раечка котлина припаѓаат 10 селски населби. Во втората група на села од 11-20 жители имаме 6 селски населби. Во третата група на села од 21-70 жители имаме 8 селски населби. Во четвртата група на села од 71-100 жители припаѓаат 4 селски населби. Во петата група на села од 101-170 жители имаме само една селска населба. Во шестата група на села над 171 жители имаме само една селска населба. и Во седмата група на села како раселени населби имаме само 5 селски населби.

Слободно можеме да констатираме дека од факторите кои влијаат врз зголемувањето на бројот на населението ќе споменеме некои како што се :напредокот на медицината ,науката и техниката ,употребата на енергијата ,примената на разновидна опрема со која се олеснува работниот процес ,ширењето на обработливите површини ,индустријализацијата и урбанизацијата како и други фактори .

Но за жал сите овие фактори задоцнија во истражуваниот регион ,па така миграциите во изминатите 40 години предизвикаа демографска пустош со кои се испразнија селата и денес преовладуваат старечките домаќинства во регионот,види карта.

а) Картографски аспекти

На карта бр. 30 прикажани се населбите по број на население во Мариово и Раечка котлина во 2002 година.При изработката на картата е применета комбинација на два методи , метод на хипсометриско бојење и метод на знаци . Како основни картографски изразувачки средства кај методот на изолинии употребени се линии и скалари а помошни се боите,додека кај методот на знаци наприменувани изразувачки средства се: прости геометриски знаци,симболични знаци,бројчано буквени знаци и бои .Од анализата на картата слободно можеме да констатираме за прикажувањето на ваквиот тип на податоци најпрегледен приказ можеме да имаме со примена на комбинација на два методи :методот на изолинии и методот на знаци.

1.1.4 Размешеност на институционалната инфраструктура и објекти по населби во Мариово и Раечка котлина во 2003 година.

За да видиме како се распоредени институциите и некои важни објекти во Мариово и Раечка котлина ќе се послужиме со податоците од следните табели .

ТАБЕЛА бр 101.Објекти и институции во Мариово и Раечка котлина во 2003 година

р.број	општини	Амбуланта и посета	ОУ до 4одд.	Ветер.стан.	Полиц.стан.	водовод	продавница	телефон	Пошта	Ел.струја	Радио и тв	воденици	Зем.за друга	Мик.акуму.	Инд.објекти	Спом.од НОБ	Спом.од турекои исв.војна	црква	манастир	рибнок	чешма	Канализ	Дож.стани	Култ.дом
1	Витолиште	1	-	2	1	5	5	178	2	11	-	-	-	4	4	4	2	16	14	-	16	2	2	1
2	Раечка котлина	-	1	-	-	5	1	50	-	10	-	-	1	1	4	7	-	10	3	1	17	-	1	2
3	Старавина	2	1	1	1	7	7	28	2	8	-	2	-	1	2	-	2	15	7	-	10	-	1	1
Се вк.уупно		3	2	3	2	17	13	256	4	29	-	2	1	6	10	11	4	41	24	1	43	2	4	4

Извор на податоци:теренски истражувања мај-јуни 2003 година,пресметувањата се од авторот.

Исто така дадена е анализа на објектите и институциите по населби и општини во истражуваниот регион за 2003година види табела бр.102 во прилози и види карта.

Според податоците од табелите слободно можеме да констатираме дека не постои ни едно ОУ до 8 одд. што укажува на фактот дека не постои млада популација .Исто така во регионот не постои ниту еден угостителски објект што е голем недостаток за развојот на туризмот ,како и непостоењето на ниту една бензиска пумпа на површина од 1025,8км² кое уште повеќе негативно се одразува како на земјоделството така и на сообраќајот .

а)Картографски аспекти

На карта бр.31 прикажана е институционалната инфраструктура и објекти по населби во Мариово и Раечка котлина во 2003година.При изработката на картата користен е методот на знаци .освен симболични и прости геометриски знаци како изразувачки средства користени се и гранични линии, површини , бои и нумеричко –буквени знаци . Институционалната инфраструктура и објектите прикажани се по атари. За прикажување на ваков тип на објекти кои не можат да се прикажат во размерот на картата се применуваат вон размерни знаци кои ја изразуваат информацијата за соодветниот објект .Од анализата на картата можеме да констатираме дека примената на методот на знаци за прикажување на вакви објекти е најсоодветна.

1.1.5 Одалеченост на селските населби од општинските центри: Прилеп, Битола, Витолиште и Старавина

Одалеченоста на селските населби од општинските центри е многу важен фактор пред се во економскиот и урбанистичкиот развој на населбите.

За да видиме како се одалечени селските населби од општинските центри во Мариово и Раечка котлина ќе се послужи́ме со податоците од следната табела .

ТАБЕЛА бр.103 Одалеченост на селските населби од општинските центри:
Прилеп, Битола, Витолиште и Старавина во (км).

Ред. број	Општини	Одалеч.од гр.Прилеп во (км)	Одалеч.од опц.Витолиште во (км)	Одалечен.од опц.с.Витолиштево км			
	ОПВитолиште			До 5км	5-10км	10-15км	Над15км
1	Бешиште	41	5.8	Живово 3.2	Бешиште5.8	Вепрчани 12	Кален 17.4
2	Вепрчани	45	12	Полчиште 3.6	Врпско 6.4	Гуѓаково 11.8	Кокре 20.6
3	Витолиште	52	-		Манастир 8.4	Дуње 14.2	Пештани 16.2
4	Врпско	60	6.4			Крушевица15	
5	Гуѓаково	65	11.8			Чаниште 11.8	
6	Дуње	37	14.2				
7	Живово	54.5	3.2				
8	Кален	25	7.4				
9	Кокре	29	20.6				
10	Крушевица	26	15				
11	Манастир	38	8.4				
12	Пештани	40	16.2				
13	Полчиште	43	3.6				
14	Чаниште	35	11.8				
Раечка колина		Одалеченост од опц.Прилеп во (км)		Одалеченос од опц. Прилеп во (км)			
				До 20км	21-35км	26-30км	Над30км
15	Беловодица	18		Беловодица 18	Топлица 23.5	Г.Радобил 30	Дрен 30.5
16	Г.Радобил	30		Тројаци 18.6	Царевиќ 25.5	М.Радобил 28	Никодин 36
17	Дрен	30.5				Смолани 28.5	Ракле 32
18	М.Радобил	28					
19	Никодин	36					
20	Ракле	32					
21	Смолани	28.5					
22	Топлица	23.5					
23	Тројаци	18.6					
24	Царевиќ	25.5					
Старавина		Одалеченос од Гр.Битола во (км)	Одалеченос од Опц.Старавина Во (км)	Одалеченос од опц.с.Старавина во (км)			
				До 5км	5-10км	10-15км	над 15км
25	Брник	40	7.8	Будимирци 3.8	Брник 7.8	Маково 10.8	
26	Будимирци	51	3.8	Градешница 2.4	Ивени 9.2	Орле 11.8	
27	Градешница	54	2.4	Зовиќ 3.6	Ралеш 7.2		
28	Грунците	52	4.2	Грунците 4.2	Петалино 10		
29	Зовиќ	55	3.6				
30	Ивени	49	9.2				
31	Маково	30	10.8				
32	Орле	34	11.8				
33	Петалино	65	10.0				
34	Ралеш	34	7.2				
35	Старавина	52	-				

Извор на податоци: Теренски истражувања мај-јуни 2003 година, пресметувањата се од авторот.

Според податоците од табелата слободно можеме да констатираме дека со формирањето на новите општини во 1996 година во Мариово и Раечка котлина како дел од ОП Прилеп направено е толку што во изминатите 50 години не е направено за овие селски населби како од патна инфраструктура, водоводи, ПТТ услуги и др. но сепак општините и државата треба уште многу да вложуваат во наредниот период доколку сакаат да заживее овој регион.

а) Картографски аспекти

На карта бр. 32 е прикажана просторната одалеченост на селските населби и нивната одалеченост од општинските центри во Мариово и Раечка котлина. При изработката на картата користен е методот на линии, а како картографски изразувачки средства користени се: линии, бои, геометриски знаци, нумеричко, буквени знаци и скалари. Картата ја прикажува вистинската состојба на сообраќајната мрежа, при тоа секој тип на пат е прикажан со соодветна боја, дебелина на линијата и одалеченост во километри од општинскиот центар. Мора да напоменеме дека во дизајнот на линиите не е применет дизајн на двојни (гранични) линии. Врз основа на анализата на картата можеме да констатираме дека методот на линии е соодветен за изработка на сообраќајни карти.

На карта бр.33 престаен е урбанистичкиот план на ОПЦ с.Витолиште. При изработката на урбанистичкиот план е користен методот на квалитативно реонирање, како изразувачки средства кај овој метод најприменувани се: гранични линии, бои и знаци.

ЗАКЛУЧОК

Според висинскиот распоред на населените места најголемиот број од селските населби 13 се наоѓаат на надморска височина од 600-699м.и 10 населби од800-899м.помал е бројот на населбите7,кои се наоѓаат на н.в.од 700-799м.и најмал е бројот на населбите 4,кои се наоѓаат на н.в.од900-999м. Во периодот од 1961-2002година раселени се вкупно 5селски населби.Од анализата за големината на селските атари по населби и Општини можеме да констатираме дека големината на сите атари на селските населби во истражуваниот регион изнесува1025.8км². Мариово изнесува 814.5км² и Раечка котлина изнесува211.3км².Во 1961г.во Мариово и Раечка котлина вкупно живееле 14070жители кои живееле на површина од1025.8км² со просечна густина од 13.71жители на 1км² додека во 2002г.имало1028жители со просечна густина од 1.0 жители на 1км².Најмалата група на села до 10жители во Мариово и Раечка котлина припаѓаат 10селски населби,во втората група на села од 11-20жители имаме 6 селски населби,во третата група на села од 21-70жители имаме 8 селски населби,четвртата група на села од 71-100жители имаме 4 селски насеби ,во 5 група на села од101-170жители имаме само 1 селска населба ,во бгрупа на села над171 жители имаме само 1населба,иво 7група како раселени села имаме 5селски насеби.Од податоците за институционалната инфраструктура и објекти по населби во Мариово и Раечка котлина во2003г.не постоело ниту едно основно училиште до 8одд.што укажува на тоа дека нема млада популација,во регионот нема ниту еден угостителски објект,нема ниту една бензиска пумпа на површина од1025.8км².Според податоците за одалеченоста на селските населби од општинските центри можеме да констатираме дека со формирањето на новите општии во 1996г.во Мариово и Раечка котлина како дел од општинитеПрилеп и Битола направено е толку што во изминатите 50г. не направено за овие селски населби.

SUMMARY

Considering the height level of the inhabited areas, most of the village settlements, 13, are from 600 to 690 m. above sea level, and 10 settlements are from 800 to 899 m. above sea level. There is a small number of settlements, 7, that are from 700 to 799m above sea level and the smallest number of settlements, 4, are from 900 to 999m above sea level. During the period between 1961--2002 ,5 village settlements have been deserted. From the analysis of the size of the village estates, by settlements and municipalities, we can conclude that the size of all village estates within the researched region amounts 1025.8 km². The area of Mariovo is 814.5 km² and the area of Raec is 211.3 km². In 1961 Mariovo and Raec area had 14070 inhabitants who lived in an area of 1025.8 km², with an average density of 13.71 inhabitants on 1km², and in 2002, there were 1028 inhabitants with an average density of 1.0 inhabitants on 1 km². There are 10 villages which belong to the group with less than 10 inhabitants, there are 6 settlements in the group with 11-20 inhabitants, there are 8 villages in the third group with 21-70 inhabitants, in the fourth group there are 4 villages with 71-100 inhabitants, there is only one village with 101-170 inhabitants ,1 village in the group with more than 171 inhabitants and there are 5 villages in the group where inhabitants have been resettled and villages deserted. From the data on the institutional infrastructure ,in 2003 there are no 8 -grade primary schools in this area which points to the fact that there is no young population, there is no catering service building, and no petrol station within an area of 1025.8 km². According to the information on the how far the village settlements are from the municipality centres, we can conclude that with the establishment of the new municipalities in 1996, the areas of Mariovo and Raec , as part of the municipalities of Prilep and Bitola, have developed more than in the previous 50 years.

ЛИТЕРАТУРА

1. Митко Панов (1998) : Енциклопедија на селата во Р.Македонија, Скопје .
2. Републичка геодетска управа, подрачни единици во Прилеп и Битола.
3. Р.З.С. Статистички годишник од пописот на населението во 1962 година.
4. Цане Котески –Теренски истражувања мај-јуни 2003 година.
5. Митко Панов (1984):Социјална Географија,Скопје.
6. Цане Котески (2004):Тематски атлас на Мариовска и РаечкаКотлина,Скопје